

ĐỀ KIỂM TRA GIỮA HỌC KỲ I LỚP 10 MÔN NGỮ VĂN

Năm học: 2022 - 2023

Thời gian làm bài: 90 phút, không kể thời gian phát đề

PHẦN I. ĐỌC HIỂU (6.0 điểm)

Đọc văn bản sau:

Từ thời vua Hùng dựng nước đã truyền lại câu chuyện về nữ thần Lúa, một vị thần xinh đẹp, dáng người éo lả, và có tính hay hờn dỗi.

Nàng là con gái Ngọc Hoàng. Sau những trận lụt lội ghê gớm xảy ra, sinh linh cây cỏ đều bị diệt hết, trời bèn cho những người còn sống sót sinh con đẻ cái trên mặt đất, sai nữ thần Lúa xuống trần gian, nuôi sống loài người. Nữ thần làm phép cho những hạt giống gieo xuống đất nảy mầm, mọc thành cây, kết bông mảy hạt. Lúa chín tự về nhà không cần gặt và không phải phơi phóng gì cả. Cần ăn, cứ ngắt bông vào nồi là lúa sẽ thành cơm.

Một hôm cô con gái nhà kia đang bận việc. Sân chưa quét dọn, cửa kho cũng chưa mở, lúa ở ngoài đã ùn ùn kéo về. Cô gái cuống quýt và đâm cáu. Sẵn tay đang cầm cái chổi, cô đập vào đầu bông lúa mà mắng:

- Người ta chưa dọn dẹp xong đã bò về. Gì mà hấp tấp thế?

Nữ thần Lúa đang dẫn các bông lúa vào sân, thấy sân, đường bẩn thỉu rác rưởi đã bực trong lòng, lại bị mang một cán chổi vào đầu, tức lắm. Cả đám lúa đều thốt lên:

- Muốn mệt thì ta cho mệt luôn. Từ nay có hái tre, liềm sắc cắt cổ tao, tao mới về.

Từ đó nữ thần Lúa dỗi, nhất định không cho lúa bò về nữa. Người trần gian phải xuống tận ruộng lấy từng bông. Thấy vất vả mệt nhọc quá, người ta mới chế ra liềm hái để cắt lúa cho nhanh. Và lúa cũng không tự biến thành cơm nữa, mà phải phơi phóng, xay giã cho ra gạo. Sự hờn dỗi của nữ thần Lúa còn đôi khi cay nghiệt hơn nữa. Nữ thần vẫn giận sự phũ phàng của con người, nên nhiều lần đã cấm không cho các bông lúa nảy nở. Có kết hạt cũng chỉ là lúa lép mà thôi. Vì thế sau này mỗi lần gặt xong là người trần gian phải làm lễ cúng hồn Lúa, cũng là cúng thần Lúa. Có nơi không gọi như thế thì gọi là cúng cơm mới. Cúng hồn Lúa, cơm mới, do các gia đình tổ chức trong nhà mình. Các làng, các bản cũng phải mở những ngày hội chung để cúng thần Lúa. Trong những ngày hội ấy, mở đầu cho các cuộc tế tự và trò vui, là một "tiết mục" hấp dẫn, gọi là: Rước bông lúa. Các trò Trám (Vĩnh Phú), trò Triềng (Thanh Hóa), trò thổi tù và cây Hống (Nghệ Tĩnh), v.v... đều có rước bông lúa như vậy.

(Trích Nữ thần Lúa, theo Thần thoại Việt Nam chọn lọc, NXB Thanh niên)

Lựa chọn đáp án đúng:

Câu 1. Câu chuyện diễn ra trong không gian nào?

- A. Không gian rừng núi rộng lớn, kì vĩ
- B. Không gian trần gian, hạ giới
- C. Không gian trần gian bao la

D. Không gian nhà của một cô gái

Câu 2. Nhân vật Nữ thần Lúa được khắc hoạ thông qua những phương diện nào?

A. lai lịch, ngoại hình, tính khí, tâm trạng, công việc

B. công việc, ngoại hình, tính khí, lời nói

C. lai lịch, công việc, ngoại hình, tính khí

D. lai lịch, tính khí, ngoại hình, lời nói

Câu 3. Cốt truyện được sắp xếp theo trình tự nào?

A. Trình tự thời gian

B. Trình tự tâm lí

C. Quan hệ sở hữu

D. Quan hệ nhân quả

Câu 4. Dấu gạch ngang trong câu văn: “- Muốn một thì ta cho một luôn. Từ nay có hái tre, liềm sắc cắt cổ tao, tao mới về.” có tác dụng gì?

A. Đánh dấu chỗ bắt đầu lời nói của nhân vật

B. Đánh dấu phần chú thích

C. Đánh dấu các ý trong một đoạn liệt kê

D. Cả A,B,C đều sai

Câu 5. Biện pháp tu từ nào được sử dụng trong câu văn sau: “*Từ thời vua Hùng dựng nước đã truyền lại câu chuyện về nữ thần Lúa, một vị thần xinh đẹp, đáng người ẻo lả, và có tính hay hờn dỗi*”?

A. So sánh

B. Liệt kê

C. Nhân hoá

D. Nói quá

Câu 6. Phương thức biểu đạt chính của văn bản là:

A. Tự sự

B. Miêu tả

C. Nghị luận

D. Thuyết minh

Câu 7. Văn bản trên thuộc loại thần thoại nào?

A. Thần thoại về nguồn gốc vũ trụ và các hiện tượng tự nhiên

B. Thần thoại về nguồn gốc con người và nguồn gốc các dân tộc ở Việt Nam

C. Thần thoại về các anh hùng thời khuyết sử, các anh hùng văn hoá, tổ sư các nghề

D. Thần thoại về nguồn gốc các loài động thực vật

Trả lời câu hỏi/ Thực hiện các yêu cầu:

Câu 8. Năng lực siêu nhiên của Nữ thần Lúa được thể hiện như thế nào trong văn bản?

Câu 9. Qua truyện kể, dân gian muốn lí giải điều gì?

Câu 10. Viết một đoạn văn (khoảng 5-7 câu) phân tích một chi tiết kì ảo có trong văn bản.

PHẦN II. VIẾT (4.0 điểm)

Hãy viết một bài văn nêu cảm nhận về một nhân vật thần thoại mà em yêu thích.

HƯỚNG DẪN CHẤM
ĐỀ KIỂM TRA GIỮA HỌC KÌ I MÔN NGỮ VĂN
Năm học 2022-2023

Phần	Câu	Nội dung	Điểm
I		ĐỌC HIỂU	6,0
	1	Đáp án: B	0.5
	2	Đáp án: C	0.5
	3	Đáp án: D	0.5
	4	Đáp án: A	0.5
	5	Đáp án: B	0.5
	6	Đáp án: A	0.5
	7	Đáp án: D	0.5
	8	Năng lực siêu nhiên của Nữ thần Lúa: <i>làm phép cho những hạt giống gieo xuống đất nảy mầm, mọc thành cây, kết bông mấy hạt. Lúa chín tự về nhà không cần gặt và không phải phơi phóng gì cả. Cần ăn, cứ ngắt bông vào nồi là lúa sẽ thành cơm</i>	0.5
	9	- Văn bản trên ra đời để lí giải nguồn gốc cây lúa và lễ cúng cơm mới.	1,0
	10	- Nhân dân sáng tạo ra các chi tiết kì ảo nhằm dựng lên câu chuyện thần kì, giải thích những sự kiện, sự việc chưa thể giải thích theo cách thông thường. - HS có thể chọn một chi tiết kì ảo bất kì và chia sẻ cảm nhận của cá nhân.	1,0
II		VIẾT	4,0
		<i>a. Đảm bảo cấu trúc bài nghị luận xã hội</i>	0,25
		<i>b. Xác định đúng vấn đề nghị luận.</i> Tầm quan trọng của việc sống có khát vọng	0,5
		<i>c. Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm</i> HV có thể triển khai theo nhiều cách, nhưng cần giới thiệu được vấn đề cần bàn luận, nêu rõ lí do và quan điểm của bản thân, hệ thống luận điểm chặt chẽ, lập luận thuyết phục, sử dụng dẫn chứng thuyết phục. Sau đây là một hướng gợi ý: 1. Mở bài Giới thiệu vấn đề cần nghị luận: nhân vật thần thoại mà mình yêu thích.	2.5

	2. Thân bài - Giới thiệu được những nét chung về nhân vật: lai lịch, ngoại hình, tính cách, công việc,... - Chia sẻ cảm nhận của cá nhân về nhân vật thần thoại: + Vị thần nhưng có những đặc điểm gì giống với con người? + Cảm xúc của bạn về nhân vật đó. - Những biện pháp nghệ thuật mà tác giả dân gian sử dụng để khắc hoạ hình tượng nhân vật. 3. Kết bài Khái quát lại vấn đề cần nghị luận: vai trò của nghịch cảnh, đồng thời rút ra bài học và liên hệ bản thân	
	<i>d. Chính tả, ngữ pháp</i> Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp Tiếng Việt.	0,25
	<i>e. Sáng tạo:</i> Bài viết có giọng điệu riêng; cách diễn đạt sáng tạo, văn phong trôi chảy.	0,5
Tổng điểm		10.0

Tài liệu được chia sẻ bởi Website VnTeach.Com
<https://www.vnteach.com>